

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2030, a fost elaborat de către Ministerul Energiei cu suportul Secretariatului Comunității Energetice în cadrul proiectului de asistență tehnică „Moldova Energy Independence and Resilience Action” (MEIR) .
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Conform prevederilor articolului 10 alin. (1) litera e) din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (în continuare - Legea nr. 10/2016), Guvernul stabilește, aprobă și actualizează limita/limitele de capacitate, în conformitate cu Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și cu angajamentele asumate în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice, și cotele maxime de capacitate, inclusiv pe categorii de capacitate, care urmează a fi oferite pentru implementarea schemelor de sprijin stabilite în conformitate cu prezenta lege în vederea atingerii obiectivelor naționale prevăzute în Planul național integrat privind energia și clima, de asemenea poate stabili obligații de instalare, de către investitor, a sistemelor de stocare a energiei pentru o producție integrată variabilă de energie din surse regenerabile. Totodată, conform aceluiași articol, litera e¹) Guvernul stabilește, aprobă și actualizează cotele de capacitate, pe categorii de consumatori finali, pentru care pot fi stabilite și plafoane de capacitate individuală pentru fiecare centrală electrică, ce urmează a fi oferite pentru implementarea mecanismului de facturare netă. Adițional, conform literei i) a aceluiași articol, hotărârea stabilește cerințe față de întreprinderile energetice „operatori de distribuție” și furnizori de energie de raportare a informațiilor dar și descrie modul de interacționare contractuală cu prosumatorii la care capacitatea instalată a centralei depășește plafonul de capacitate individuală. Prin urmare, având în vedere că la data de 1 ianuarie 2026 Hotărârea Guvernului nr. 401/2021 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025 nu va mai produce efecte juridice devine esențială aprobarea unui nou cadru de reglementare aplicabil pentru orizontul de timp 2026-2030. Intrarea în vigoare a prezentului proiect de hotărâre a Guvernului, rezultă și din aprobarea Dispoziției a Guvernului nr. 64-d/2025 privind aprobarea Planului de acțiuni pentru organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025-2026 (acțiune care se regăsește în PNA), în perioada aprilie-august 2025. Prezenta PHG prevede alocarea cotelor distincte pentru tehnologia eoliană, inclusiv cu soluții de stocare a energiei electrice, ceea ce reprezintă un temei rezonabil privind promovarea prezentului actului normativ.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În decembrie 2022, Consiliul Ministerial al Comunității Energetice a adoptat Decizia nr. 2022/02/MC-EnC privind modificarea Deciziei Consiliului Ministerial nr. 2021/14/MC-EnC de modificare a Anexei I la Tratatul de instituire a Comunității Energetice și de includere a Directivei (UE) 2018/2001, Directivei (UE) 2018/2002, Regulamentului (UE) 2018/1999, Regulamentului Delegat (UE) 2020/1044 și Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1208 în acquis-ul comunitar al Comunității Energetice. Prin această decizie au fost introduse ținte obligatorii pentru anul 2030, inclusiv pentru Republica Moldova, în domenii precum eficiența energetică, energia din surse regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Astfel:

- Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final de energie trebuie să fie de minim 27% în anul 2030.
- Creșterea consumului total de energie primară va fi de cel mult 3000 de ktep în anul 2030, iar a consumului total final de energie de cel mult 2800 de ktep în anul 2030.
- Totodată, este preconizată o reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră (GES) cu 68,6% în anul 2030 față de nivelul anului de referință 1990, la nivelul de 9,10 Mt de CO₂ echivalent.

În acest scop, pe parcursul anilor 2022-2025, susținut de mai multe runde de modelare a sectorului energetic, conduse de experți naționali și internaționali, utilizând instrumentul „Integrated MARKAL-EFOM System (TIMES) Model”, dar și urmare a multiplelor ședințe de consultare cu părțile interesate a fost elaborat și aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 86/2025 Planul național integrat privind energia și clima pentru perioada 2025-2030 (PNIEC), care servește drept cadru de planificare strategică și ca politică publică care va îndruma contribuția Republicii Moldovei la atingerea obiectivelor și țăintelor până în 2050, precum și identifică măsurile necesare pentru atingerea acestora până în 2030.

Conform scenariului cu măsuri adiționale prevăzut în PNIEC, pentru a atinge obiectivul general de 27% privind ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie către anul 2030 și obiectivului specific de a atinge 30% pondere a energiei electrice din surse regenerabile în consumul final brut de energiei electrice, în anul 2030, sunt necesare de a avea operaționale (puse în funcțiune și să genereze) cel puțin următoarele capacități de generare a energiei electrice, după cum urmează:

- **560 MW** – instalații solare fotovoltaice;
- **390 MW** – parcuri eoliene;
- **75 MW** – sisteme de stocare în baterii;
- **10 MW** – instalații de biogaz;
- **16.2** – instalații hidro.

Conform informației publicate de Centrul Național pentru Energie Durabilă, la data de 30 iunie 2025 capacitatea totală instalată a unităților de generare a energiei din surse regenerabile, a atins cifra de **765,88 MW**. Separat pe tehnologii situația este următoarea – PV (529,39 MW), Eolian (212,58 MW), Biogaz (7,16 MW), Hidro (16,75 MW).

În imaginea de mai jos este prezentată repartizarea capacităților instalate SER pe tehnologie și mecanisme de sprijin.

	Producători eligibili		Piața liberă	Contorizare Netă	Facturare Netă	Total
	Legea 160-XVII/2007	Legea 10/2016/Tarif fix				
PV	0,59	138,37	229,16	115,31	45,97	529,39
Eolian	27,23	0	185,35	0	0	212,58
Biogaz	5,17	1,99	0	0	0	7,16
Hidro	0,25	0	16,50	0	0	16,75
Total	33,25	140,36	431,01	115,31	45,97	765,88

Figura 1. Capacități existente de producere a energiei electrice la finele luni iunie 2025, [MW]
Sursa: Centrul Național pentru Energie Durabilă

Conform informațiilor de mai sus, capacitatea instalată de panouri fotovoltaice se apropie deja de capacitatea estimată în PNIEC de 560 MW, necesară pentru a atinge obiectivul specific de 30% energie electrică din surse regenerabile către anul 2030.

Din estimările efectuate de către Centrul Național pentru Energie Durabilă, capacitățile de generare din surse regenerabile instalate la moment ar putea genera peste 24% din consumul de energie electrică din anul 2025.

Evoluția anuală a capacităților instalate de surse de energie regenerabilă este prezentată în Figura 2, care confirmă o creștere considerabilă a interesului subiecților economiei naționale în producerea și consumul energiei din surse regenerabile.

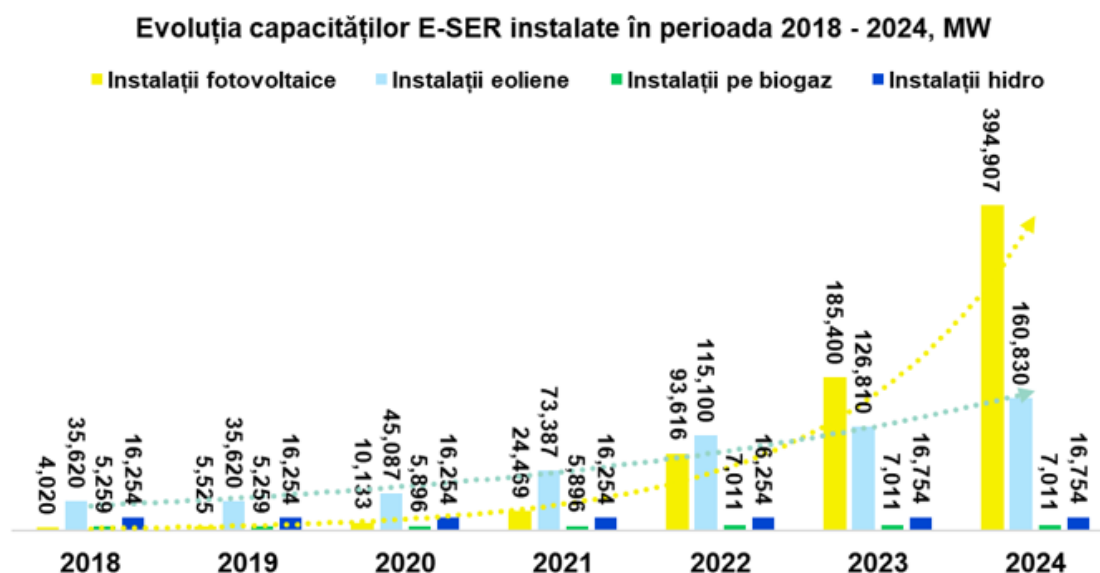

Figura 2. Evoluția capacităților E-SER instalate în perioada 2018 - 2024, MW

Totodată, numărul relativ mare a capacităților instalate de panouri fotovoltaice care activează pe piața liberă este un indicator a maturității și eficienței de cost a acestei tehnologii chiar și în lipsa unor scheme de suport dedicate.

Deși cadrul normativ național actual prevede, în conformitate cu Legea nr. 10/2016 privind promovarea

utilizării energiei din surse regenerabile, că pentru tehnologiile de cogenerare pe biogaz se aplică schema de sprijin „tarif fix” fără a fi necesară o procedură concurențială, Republica Moldova urmărește alinierea politicilor sale de sprijin la principiile Comunicării Comisiei Europene – **Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie (C/2022/481)**.

În prezent, în Republica Moldova sunt instalate doar **7,16 MW** de capacități de generare pe biogaz, în pofida existenței unei scheme de sprijin dedicate. În acest context, pentru perioada 2026–2030 se propune **menținerea mecanismului de „tarif fix”** pentru acest segment, întrucât aplicarea unei proceduri concurențiale nu este justificată și ar putea avea un efect contrar celui scontat.

Conform **punctului 107** din orientările Comisiei:

„Excepțiile de la cerința de a aloca ajutorul și de a stabili nivelul ajutorului printr-o procedură de ofertare concurențială pot fi justificate în cazul în care dovezile, inclusiv cele colectate în cadrul consultării publice, arată că [...] oferta potențială sau numărul de ofertanți potențiali nu este suficient pentru a asigura concurența [...]”.

Această situație este aplicabilă în cazul tehnologiilor de cogenerare pe bază de biogaz în Republica Moldova. Lipsa de investiții semnificative în acest domeniu a fost abordată în mod repetat în ultimii ani în cadrul consultărilor și discuțiilor organizate cu:

- **ANRE** – autoritatea de reglementare;
- **Producători existenți de biogaz** și potențiali investitori;
- **Fermieri și asociații agricole** interesate de valorificarea deșeurilor organice;
- **Asociații de profil din Moldova și alte state europene.**

Din aceste discuții, au reieșit **mai mulți factori limitativi** care împiedică dezvoltarea acestui sector:

- costurile ridicate de investiție și operare în raport cu veniturile obținute;
- considerarea în tariful calculat de ANRE a valorificării energiei termice generate de către instalație
- lipsa unei infrastructuri naționale de colectare a deșeurilor biodegradabile;
- acces limitat la finanțare pentru proiecte agricole și agro-industriale mici și medii.

Având în vedere aceste circumstanțe, **organizarea unei proceduri concurențiale nu doar că nu va atrage un număr suficient de ofertanți**, dar ar adăuga un nivel suplimentar de **birocrație și incertitudine** pentru investitori, fără a conduce la rezultate concrete în ceea ce privește dezvoltarea de noi capacități. Din contră, ar putea descuraja și puținii actori interesați la moment.

Prin urmare, se justifică **menținerea mecanismului tarif fix pentru biogaz** și în perioada 2026–2030, în condițiile prevăzute la pct. 107 lit. a) din Orientările Comisiei, ca o măsură proporțională și eficientă pentru stimularea investițiilor într-un sector care poate aduce beneficii importante atât în ceea ce privește securitatea energetică, cât și economia circulară în agricultură.

În altă ordine de idei, având în vedere prevederile Legii nr.10/2016, care interzice posibilitatea obținerii statutului de producător eligibil mare sau mic pentru instalațiile care nu sunt noi (în speță centrale electrice eoliene), dar și ținând cont de problemele cu care se confruntă doritorii de a instala astfel de capacități de generare, este important de menționat următoarele aspecte: marii producători internaționali de turbine eoliene, nu mai oferă în prezent turbine de capacitate mică sau medie, potrivite pentru proiecte de dimensiuni reduse sau pentru piețe emergente precum cea a Republicii Moldova.

Totodată, lanțurile de aprovizionare pentru turbine noi sunt supuse unor întârzieri semnificative, cu termene de livrare ce pot depăși 18-24 de luni, iar costurile au crescut considerabil în ultimii ani, afectând

fezabilitatea financiară a proiectelor. În acest context, mulți investitori se orientează către turbine reconșitionate sau second-hand. Menționăm că, în cadrul licitației organizate pentru acordarea statutului de producător eligibil mare, au fost alocați 105 MW pentru centrale electrice eoliene, a căror punere în funcțiune este obligatorie în termen de 36 de luni de la data semnării contractului, cu posibilitatea extinderii acestui termen cu încă 24 de luni în circumstanțe justificate. Acordarea statutului de producător eligibil mare reprezintă un pas esențial, întrucât le oferă investitorilor un grad sporit de bancabilitate și predictibilitate, permițându-le astfel să negocieze în mod eficient cu marii producători de echipamente condiții contractuale clare, privind termenele de livrare, garanțiile tehnice și serviciile post-vânzare.

În prezent, cadrul normativ care reglementează dezvoltarea capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie (SRE) este constituit dintr-un ansamblu de acte juridice în speță, Legea nr. 10/2016 privind energia regenerabilă, care stabilește care sunt schemele de sprijin ce pot fi aplicate, tarif fix (feed-in tariff), mecanismul de facturare netă (pentru prosumatori) dar și mecanismul preț fix, dedicat producătorilor eligibili mari și Hotărârea Guvernului nr. 401/2021 cu privire la aprobarea cotelor maxime, a limitelor de capacitate și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31.12.2025 care stabilește tehnologiile și capacitățile ce sunt susținute de schemele de sprijin menționate până la sfârșitul anului curent prin alocarea cotelor aplicabile în cadrul mecanismelor de sprijin, catalogate drept ajutor de stat.

Suplementar merită a fi menționat că prin semnarea Scrisorii de intenție (Letter of Intent) între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025, autoritățile naționale și-au asumat explicit angajamentul de a lansa licitații pentru acordarea statutului de producător eligibil cu stocare în anul 2025, ca parte a eforturilor de accelerare a tranziției către energia verde și de consolidare a unui cadru transparent și competitiv pentru investiții în sectorul energetic. În vederea implementării acestor angajamente, a fost aprobată Dispoziția Guvernului nr. 64/2025, prin care s-a aprobat Planul de acțiuni privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025–2026. Documentul stabilește etapele-cheie pentru lansarea licitațiilor, inclusiv componentele legislative, tehnice și instituționale necesare pentru desfășurarea acestora în condiții transparente și eficiente.

Astfel, promovarea prezentului proiect de act normativ se înscrie în acest cadru logic de implementare cu care acționează Ministerul Energiei, fiind pe deplin justificat de angajamentele asumate la nivel guvernamental prin documentele de politici publice. De asemenea, această abordare urmărește evitarea riscurilor legate de neîndeplinirea angajamentelor internaționale și de pierderea încrederii investitorilor în capacitatea Republicii Moldova de a implementa reforme sustenabile în sectorul energetic.

Deficiențe și Lacune Normative care Impun Intervenția

Deși cadrul normativ existent a facilitat creșterea capacităților de producere a energiei din surse regenerabile, există mai multe condiții care impun aprobarea unei noi Hotărâri a Guvernului cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31.12.2030.

- *Expirarea valabilității cadrului actual:* Cea mai presantă problemă o reprezintă expirarea, la data de 31.12.2025, a perioadei de aplicare a limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2021 privind energia electrică din surse regenerabile. Deși actul normativ în sine rămâne în vigoare, această expirare creează un vid legislativ privind parametrii esențiali pentru dezvoltarea capacităților noi în sector.

Lipsa unei continuități legislative în ceea ce privește aceste limite va stopa investițiile în tehnologiile de generare care nu se bucură de un grad mare de adoptare, centrale electrice eoliene noi, centrale de cogenerare pe biogaz.

- *Certitudinea investițională:* Investitorii necesită un cadru legislativ stabil și predictibil pe termen lung.

Perioadele scurte de aplicabilitate a actelor normative creează incertitudine și pot descuraja investițiile majore necesare pentru atingerea obiectivelor de energie regenerabilă. O hotărâre valabilă până în 2030 oferă o viziune pe termen mediu.

Epuizarea Cotei de capacitate atribuită mecanismului de „facturare netă”, la nivel de emiteri a avizelor de racordare. Aceste cote pot fi depășite cu ușurință în practică, ceea ce impune intervenții repetate asupra actului normativ pentru ajustarea lor. Această abordare rigidă nu corespunde dinamicii actuale a dezvoltării sectorului energiei regenerabile și creează bariere administrative inutile în procesul de racordare a prosumatorilor. Actualmente, cu referire la cota prestabilită de 100 MW alocată pentru implementarea mecanismului facturare netă începând cu 1 ianuarie 2024, până la luna mai 2025, atestăm că au fost eliberate avize de racordare de 125 MW, în timp ce puterea contractată, capacitățile construite și date în exploatare sunt de cca. 42.5 MW – situație care poate crea impedimente în funcționarea legală a mecanismului pe termen mediu.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul principal al proiectului este asigurarea continuității și dezvoltării coerente a cadrului normativ necesar pentru atingerea angajamentelor Republicii Moldova în temeiul Tratatului de instituire a Comunității Energetice și țintele asumate prin PNIEC 2025–2030, prin stimularea investițiilor în capacități noi de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie.

Intervenția este necesară pentru a:

- evita vidul legislativ ce ar putea apărea începând cu 1 ianuarie 2026;
- contribui la atingerea țăintelor naționale privind decarbonizarea și creșterea ponderii energiei regenerabile în mixul energetic;
- crea un cadru predictibil, coerent și adaptat realităților pieței pentru perioada 2026–2030;
- valorifica potențialul național în materie de surse regenerabile;
- integra în mod eficient noile tehnologii, inclusiv sistemele de stocare a energiei.

Proiectul de Hotărâre a Guvernului propune actualizarea și extinderea prevederilor Hotărârii nr. 401/2021, prin instituirea unui nou cadru normativ valabil până la data de 31 decembrie 2030. Acesta are scopul de a susține implementarea țăintelor stabilite prin PNIEC și de a crea un climat investițional favorabil, prin reglementări clare și predictibile. Principalele prevederi includ:

Stabilirea noilor limite de capacitate și cote maxime pentru tehnologiile eolian și biogaz.

Astfel, se propune la schema de suport „preț fix”:

- **Alocarea unei cote maxime de capacitate pentru instalații eoliene în valoare de 170 MW cu obligația instalării unei baterii de stocare a energiei electrice de minim 0.25MWh/MW din capacitatea instalată a centralei eoliene.**

Orientarea suportului doar pentru instalațiile eoliene este argumentată de elementele descrise la secțiunea 2.2 din prezenta notă de fundamentare, de caracteristica generării și consumului de energie electrică dar și constrângerile sistemului electroenergetic național.

Odată cu creșterea capacităților de generare intermitente devine din ce în ce mai dificilă echilibrarea sistemului electroenergetic național. În figura de mai jos este reflectată curba producției și consumului brut de energie înregistrat în ziua corespunzătoare sărbătorii paștelui, din 20 aprilie 2025.

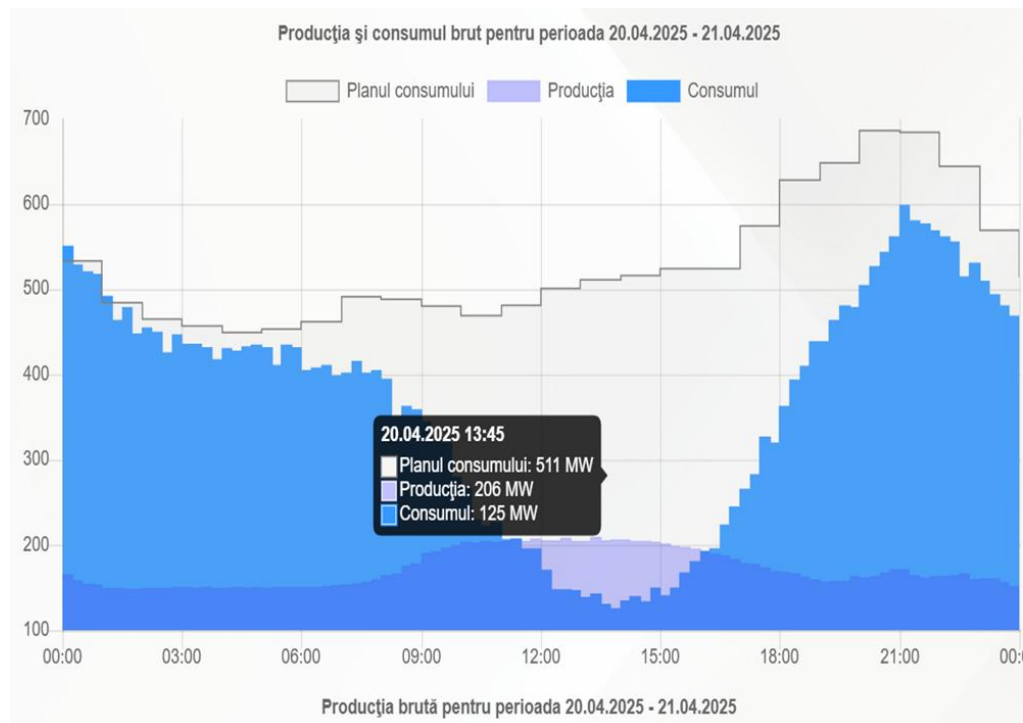

Figura 3. Producția și consumul brut de energie electrică (20.04.2025 -21.04.2025).

Conform acestui grafic, dar și în mod uzual, între orele 11.00-16.00, Republica Moldova înregistrează un consum mai redus de energie electrică, tot în acest interval producția de energie electrică de către centralele electrice fotovoltaice este cea mai mare (vezi figura 4). Astfel, în lipsa unor capacități de stocare a energiei electrice generate, numărul redus de interconexiuni cu România și respectiv valoarea redusă a NTC (Net Transfer Capacities) care împiedică exportul acestui surplus de energie pe piața europeană, dar și probabilitatea că în aceeași perioadă poate fi înregistrat surplus de energie electrică și pe piețele de export, se dorește creșterea capacităților de generare eoliene.

Contrar centralelor fotovoltaice, centralele electrice eoliene au un grafic de generare diferit, care acoperă și o parte din vârfurile de sarcină.

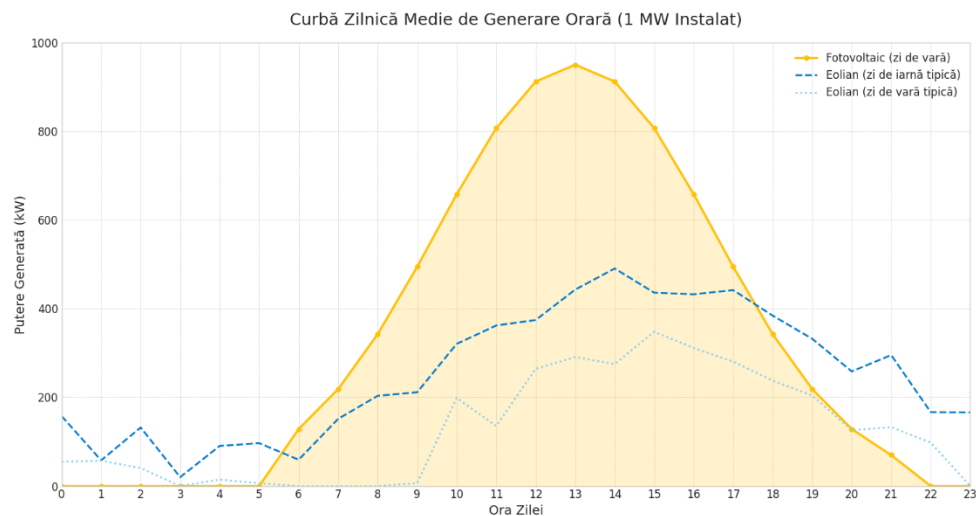

Figura 4.compararea curbelor zilnice de generare a unei centrale eoliene și fotovoltaice.

Prin urmare, pentru alocarea capacităților atribuite mecanismului de sprijin preț fix, tehnologia eolian 170MW integrat cu componenta de stocare - 22 MW/44MWh, au fost efectuate simulările prin utilizarea softului specializat PLEXOS - activitatea respectivă fiind realizată în luna aprilie 2025, cu suportul Secretariatului Comunității Energetice în cadrul proiectului de asistență tehnică Moldova Energy Resilience and Independence Project /MEIR/, Activitatea *MEIR 1.1 Support in modelling and analysis of Moldova's power system for the integration of renewables and energy storage solutions*.

Astfel, acest exercițiu a fost împărțit în 4 activități, după cum urmează.

Activitatea 1 a asigurat că procesele de modelare și analiză sunt fundamentate pe date actualizate și precise, reflectând atât condițiile interne ale Republicii Moldova (capacități de generare instalate la zi, nivelul de interconexiune existent), cât și influențele regionale, România și Ucraina.

Activitatea 2 a vizat rafinarea modelului PLEXOS prin actualizarea constrângerilor operaționale și integrarea interdependențelor transfrontaliere. Acest pas a fost esențial pentru simularea comportamentului sistemului în condiții de penetrare crescută a surselor regenerabile de energie, creând astfel premisele necesare pentru evaluarea scenariilor viitoare de dezvoltare.

Activitatea 3 a identificat, prin modelări iterative, mixul optim și dimensiunea adecvată a noilor capacități regenerabile – în special fotovoltaic, eolian și biomasă – care, inclusiv, urma să țină cont de limitare impusă de a avea export „0” de energie electrică în sistemul Ucrainean și Român și pierderi de max 5% din volumul anual de energie electrică generat de sursele regenerabile.

Mai jos sunt prezentate condițiile și rezultatele scenariului care a fost folosit pentru identificarea capacităților.

Scenariu 2026, fără export	
În 2026	
Capacitate solară totală [MW]	560
Capacitate eoliană totală [MW]	400
Capacitate totală de biomasă [MW]	12
Capacitate solară suplimentară [MW]	234
Capacitate eoliană suplimentară [MW]	310
Capacitate suplimentară de biomasă [MW]	8.4
Scurgere (spillage) [%]	2.29
La zi	
Capacități solare conectate la nivel de distribuție înainte de 2023 [MW]	89
Capacități eoliene conectate la nivel de distribuție înainte de 2023 [MW]	88,76
Capacitate solară existentă (excluzând capacitatea pusă în funcțiune la nivel de distribuție înainte de 2023) [MW]	326

Capacitate eoliană existentă (excluzând capacitatea pusă în funcțiune la nivel de distribuție înainte de 2023) [MW]	90
Capacitatea existentă de biomasă (excluzând capacitatea pusă în funcțiune la nivel de distribuție înainte de 2023) [MW]	3.6
Capacități fotovoltaice utilizând schema de sprijin [MW]	136
Capacități eoliene utilizând scheme de sprijin [MW]	1.2
Capacități de biogaz care utilizează schema de sprijin [MW]	4.7
Capacități fotovoltaice pentru prosumatori [MW]	151

Cu scopul de a prezenta unele clarificări, merită a fi menționat că capacitățile solare și eoliene suplimentare nu țin cont de capacitățile ce urmează a fi construite pe piața liberă și cele alocate în cadrul schemelor de sprijin.

- Licitările actuale: 60 MW de energie solară și 105 MW de energie eoliană;
- Tarif fix: 20 MW de energie solară și 32 MW de energie eoliană;
- Mecanismul de facturare netă: 65 MW de energie solară;
- Piață liberă: Cel puțin 90 MW de energie solară și 50 MW de energie eoliană la mâna a doua fiind așteptați până la sfârșitul anului 2025.

Însumând toate acestea și scăzând din potențialul suplimentar proiectat (adică plafonul tehnic) fără a ține cont de capacitățile din piața liberă, **rămânem cu 170 MW de capacitate eoliană nouă.**

Activitatea 4 a definit parametrii minimi necesari pentru sistemele de stocare a energiei în baterii (BESS). În mod specific, a fost evaluat rolul BESS în facilitarea integrării suplimentare a capacităților regenerabile, creșterea flexibilității sistemului, reducerea pierderilor și menținerea stabilității rețelei. Deși analiza nu a tratat în mod direct stabilitatea dinamică a rețelei, aceasta a oferit perspective utile privind modul în care stocarea poate sprijini flexibilitatea operațională a centralelor electrice eoliene și poate reduce riscurile asociate cu dezechilibrele.

Valorificând rezultatele obținute în cadrul Activității 3, Activitatea 4, a prevăzut analiza mai multor scenarii pentru a cuantifica necesarul de capacitate instalată de stocare (putere – MW și energie – MWh) pentru a gestiona variabilitatea surselor regenerabile intermitente și a susține atingerea obiectivelor Republicii Moldova în materie de dezvoltare a surselor regenerabile.

Ținând cont că schema de sprijin „preț fix” se limitează doar la producere de energie electrică din surse regenerabile, pentru a evita subvenționarea încrucișată s-a decis de a utiliza rezultatele obținute în scenariul 3.

Scenariul 3: Dimensionarea BESS pentru a acoperi eroarea de prognoză asociată capacităților eoliene care urmează a fi scoase la licitație pentru 2030 (170 MW eolian)

În acest scenariu, accentul este pus pe dimensionarea BESS pentru gestionarea erorilor de prognoză asociate în mod specific celor 170 MW de capacitate eoliană prevăzută a fi licitată în cadrul unei noi runde de licitații pentru RES, care urmează să fie lansată până la sfârșitul anului 2025. Analiza a luat în calcul variabilitatea intrinsecă a producției eoliene, influențată de condițiile meteorologice și sezonabilitate. Determinarea dimensiunii și capacității adecvate a BESS în acest context are drept obiectiv atenuarea riscurilor generate de prognozele inexacte și facilitarea integrării acestor capacități eoliene suplimentare în mixul energetic național, în sprijinul obiectivelor de tranziție și durabilitate energetică, fiind calculată la o capacitate de 170

MW centrale electrice eoliene o baterie de minim 22 MW / 44MWh.

În prezent, Hotărârea Guvernului nr. 401/2021 stabilește cote-limită de capacitate pentru racordarea centralelor electrice regenerabile în baza mecanismului de „facturare netă”. Totuși, aceste cote pot fi depășite cu ușurință în practică, ceea ce impune intervenții repetate asupra actului normativ pentru ajustarea lor. Această abordare rigidă nu corespunde dinamicii actuale a dezvoltării sectorului energiei regenerabile și creează bariere administrative inutile în procesul de racordare a prosumatorilor.

Mai mult, în contextul emiterii avizelor de racordare, Operatorul Sistemului de Distribuție (OSD) deja ține cont de disponibilitatea rețelei și de condițiile tehnice existente, ceea ce oferă un mecanism de control eficient și suficient pentru prevenirea suprasolicitării infrastructurii electrice. Prin urmare, menținerea unor cote fixe în actul normativ este redundantă și inefficientă.

Astfel, se propune excluderea acestor cote din cadrul normativ, pentru a permite o aplicare flexibilă și eficientă a mecanismului de „facturare netă”, în concordanță cu principiile liberalizării pieței și ale stimulării producției descentralizate de energie electrică din surse regenerabile.

Deși în prezent capacitățile instalate de cogenerare a energiei electrice din biogaz în Republica Moldova sunt reduse (doar 7,16 MW conform datelor disponibile la finele lunii iunie 2025), păstrarea și extinderea acestui segment în mixul energetic național până în anul 2030 este justificată printr-un set de factori strategici, economici, tehnici și de mediu.

În primul rând, dezvoltarea acestor capacități este aliniată cu obiectivele naționale privind economia circulară și managementul durabil al deșeurilor, fiind susținută de inițiative concrete în infrastructura publică și privată. Studiul MESA privind deșeurile municipale solide în municipiile Bălți și Chișinău a evidențiat un potențial semnificativ de valorificare energetică a deșeurilor biodegradabile și organice. Conform rezultatelor studiului, fracția biodegradabilă din deșeurile municipale colectate în aceste aglomerări urbane este suficientă pentru a justifica investiții în instalații de cogenerare pe bază de biogaz.

Totodată, odată cu avansarea procesului de integrare europeană, Republica Moldova va trebui să alinieze sistemele de gestionare a apelor uzate și a deșeurilor cu standardele UE. Acest lucru presupune dezvoltarea infrastructurii de epurare a apelor și colectare separată a deșeurilor biodegradabile, ceea ce va genera o cantitate suplimentară de materie primă pentru producerea biogazului (nămoluri de epurare, deșeuri municipale lichide etc.). În acest context, Planul Național Integrat Energie și Climă (PNIEC) include măsuri pentru valorificarea biogazului din deșeuri municipale solide (20 MW) și lichide (10 MW), precum și din surse agricole și zootehnice (10 MW), până în 2030.

În sectorul agricol, utilizarea dejectiilor animaliere și a reziduurilor organice pentru producerea de biogaz rămâne o soluție eficientă pentru reducerea emisiilor și creșterea durabilității fermelor. Tot mai multe fonduri europene și naționale sunt direcționate spre susținerea investițiilor în acest sens, prin granturi și mecanisme de sprijin dedicate fermierilor și crescătorilor de animale.

Pe lângă beneficiile de mediu și economice, biogazul are avantaje tehnice semnificative. Fiind o sursă dispecerizabilă de energie, capacitățile de cogenerare pe bază de biogaz pot funcționa în regim flexibil, adaptându-se cererii reale din rețea și contribuind la echilibrarea sistemului electroenergetic, în special în contextul creșterii ponderii surselor regenerabile variabile, precum energia solară și eoliană. Astfel, biogazul aduce beneficii directe în ceea ce privește stabilitatea, siguranța și reziliența sistemului energetic național. Mai mult, utilizarea acestuia poate înlocui parțial gazele naturale în procesele de producere combinată a energiei electrice și termice, reducând dependența de importurile de combustibili fosili și contribuind la obiectivele de decarbonizare.

Prin urmare, menținerea unei traiectorii de dezvoltare pentru capacitățile de cogenerare pe bază de biogaz are o justificare complexă și bine fundamentată. În plus, aceste capacități contribuie la securitatea energetică, la valorificarea resurselor locale, la reducerea impactului asupra mediului și la stabilizarea

rețelei electrice prin producție locală descentralizată. Trecerea la o procedură competitivă de alocare a sprijinului în acest domeniu ar crea doar bariere administrative, fără a asigura o creștere semnificativă a investițiilor, întrucât sectorul se confruntă cu limitări structurale: investiții mari, acces dificil la finanțare, fragmentarea surselor de materie primă și lipsa unei infrastructuri logistice integrate.

Adițional, comparativ cu Hotărârea Guvernului nr. 401/2021 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025, a fost exclusă tehnologia hidro, în contextul potențialului redus dar și schimbărilor climatice tot mai acute care influențează debitele râurilor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Una dintre opțiunile analizate a fost menținerea cadrului normativ actual instituit prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2021, fără actualizarea și extinderea aplicabilității acestuia după 31 decembrie 2025. Această variantă a fost exclusă deoarece, în lipsa unui cadru nou, alocarea cotelor de capacitate și, implicit, accesul la mecanismele de sprijin ar înceta, generând un vid legislativ și un grad ridicat de incertitudine pentru investitori. Lipsa unor prevederi clare pentru perioada 2026–2030 ar afecta semnificativ atractivitatea sectorului SRE, întrucât investitorii nu ar mai beneficia de garanții privind accesul la un regim de sprijin sau de posibilitatea recuperării investiției într-un cadru contractual stabil.

De asemenea, a fost analizată opțiunea liberalizării complete a alocării capacităților, fără stabilirea unor cote maxime sau limite tehnologice, respectiv implementarea unor mecanisme de piață fără plafonare. Această abordare, deși aparent flexibilă, nu este adaptată realităților sistemului electroenergetic al Republicii Moldova, care necesită o dezvoltare echilibrată și coordonată a capacităților noi, în corelare cu infrastructura rețelei. În lipsa unor predicții clare, ar putea apărea congestii, pierderi sau dezechilibre în rețea, iar fără mecanisme de sprijin predictibile, investițiile s-ar realiza într-un cadru incert, cu riscuri majore de eșec sau întârziere.

În contextul proiectelor cheie în derulare și planificate privind construcția LEA 400 kV Vulcănești–Chișinău - *Termenul de realizare a lucrărilor este sfârșitul anului 2025*, LEA 400 kV Bălți–Suceava - *Finalizarea construcției liniei electrice este planificată pentru sfârșitul anului 2027*, LEA - 400 kV Strășeni–Gutinaș - *În scopul identificării finanțării pentru realizarea proiectului investițional, urmare a aprobării de către Consiliul Europei a Planului de creștere pentru Republica Moldova, proiectul a fost inclus în programul investițional. Suplimentar, urmare a lansării apelului propunerii de proiecte PCI/PMI destinate inclusiv interconectării dintre țările membre ale Uniunii Europene și țări păși contractante ale Comunității Energetice și în contextul Declarației de la Trilaterală Republica Moldova-România-Ucraina, proiectul liniei a fost înaintat pentru a fi considerat în cadrul Apelului*. Conform celor expuse în Planul de Dezvoltare a Rețelelor Electrice de Transport, capacitatea de interconexiune cu România va atinge 750 MW pentru importul și exportul energiei electrice până în 2033, iar cu Ucraina 600 MW în ambele sensuri – lucru ce va facilita integrarea SER în Sistemul Energetic Național și va crește capacitatea de export a energiei produse local, contribuind la securitatea energetică și reducerea dependenței de importuri.

Totodată, trebuie subliniat faptul că proiectul actual nu stabilește doar simple cote cantitative, ci include expres și mecanismele de sprijin asociate, fundamentale pentru atragerea investițiilor. Cotele alocate pentru mecanismul de tarif fix și pentru mecanismul de preț fix sunt însoțite, în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2016, de garanția contractuală a achiziționării energiei produse de către Furnizorul Central de Energie Electrică pe o perioadă de 15 ani, ceea ce conferă investitorilor un cadru stabil și previzibil de recuperare a investițiilor, în condiții competitive și transparente. Lipsa unei reglementări clare ar fi putut conduce la imposibilitatea racordării noilor prosumatori începând cu anul 2026, afectând direct evoluția segmentului de autoconsum și diminuând încrederea publicului în acest instrument de tranziție energetică descentralizată.

Niciuna dintre opțiunile alternative analizate nu oferea același nivel de certitudine juridică și financiară pentru proiectele noi, fie ele de mari dimensiuni, fie la scară mică. În special în contextul necesității atragerii de capital în infrastructura verde și al promovării participării active a consumatorilor, proiectul actual răspunde atât nevoilor sistemice, cât și celor ale cetățenilor care contribuie la tranziția energetică prin instalarea de surse regenerabile proprii.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de Hotărâre a Guvernului are un impact pozitiv asupra sectorului public, în special asupra instituțiilor bugetare, prin facilitarea accesului acestora la capacitățile alocate în cadrul mecanismului de facturare netă. În urma ultimei modificări operate prin Hotărârea Guvernului nr. 329/2025, care a actualizat prevederile HG nr. 401/2021, au fost ajustate plafoanele individuale, permițând o flexibilitate mai mare fără a fi restricționate de cotele stabilite anterior, separat pe categorii de consumatori – aceste modificări și în actualul proiect de hotărâre de guvern.

Proiectul va permite instituțiilor publice să participe mai activ la tranziția energetică, să implementeze proiecte de energie regenerabilă și să beneficieze de fonduri suplimentare destinate eficienței energetice și surselor regenerabile, inclusiv prin intermediul fondurilor naționale și europene.

Pe termen scurt și mediu, instituțiile publice vor beneficia de un cadru mai flexibil, care va permite implementarea mai rapidă a proiectelor de investiții în surse regenerabile, cu impact direct asupra reducerii costurilor operaționale. Pe termen lung, se anticipează consolidarea rolului sectorului public în procesul de tranziție energetică, prin implementarea unor soluții durabile și inovatoare.

Actualmente, conform datelor disponibile, instituțiile publice au instalat circa 4 MW de capacități fotovoltaice (PV), iar pentru alte peste 17 MW au fost emise avize de racordare. Energia electrică produsă din surse regenerabile contribuie direct la reducerea cheltuielilor bugetare aferente consumului de energie.

Se estimează că fiecare 1 MW de capacitate fotovoltaică instalată generează anual aproximativ 1.200.000 kWh, ceea ce, la un preț mediu de circa 3,75 lei/kWh achitat de instituțiile bugetare, se traduce în economii de circa 4,5 milioane lei pe an per MW instalat.

Prin urmare, cei 4 MW deja instalați contribuie la economii anuale de aproximativ 18 milioane lei, iar după punerea în funcțiune a celor 17 MW planificați, economiile bugetare totale ar putea depăși 94 milioane lei anual. Această tranziție către consumul de energie din surse regenerabile contribuie la reducerea poverii bugetare, creșterea independenței energetice a instituțiilor publice și susținerea obiectivelor naționale de dezvoltare durabilă.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Aprobarea proiectului și implementarea acestuia nu va necesita cheltuieli financiare sau alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat. Intervenția propusă nu implică careva schimbări instituționale, necesare pentru implementarea măsurilor propuse, monitorizarea implementării acestora urmând a fi realizată în limita atribuțiilor și obligațiilor legale ale autorităților publice și instituțiilor publice vizate, și anume – Ministerul Energiei cu suportul Centrului Național pentru Energie Durabilă

Nu necesită suport financiar din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul Hotărârii Guvernului va avea un impact semnificativ pozitiv asupra sectorului privat, generând oportunități concrete pentru dezvoltarea de noi investiții în domeniul energiei din surse regenerabile, atât pentru întreprinderile mari, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), inclusiv pentru prosumatori.

Prin alocarea cotelor de capacitate pentru implementarea mecanismului de sprijin cu preț fix, în special pentru tehnologia eoliană integrată cu sisteme de stocare (170 MW eolian + 22 MW stocare), activitatea fiind realizată cu suportul Secretariatului Comunității Energetice în cadrul proiectului de asistență tehnică Moldova Energy Resilience and Independence Project /MEIR/, Activitatea *MEIR 1.1 Support in modelling and analysis of Moldova's power system for the integration of renewables and energy storage solutions* - proiectul creează un cadru investițional atractiv, transparent și predictibil, aceasta fiind aprobată prin [Dispoziția Guvernului nr. 64/2025](#) pentru probarea Planului de acțiuni privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025-2026, fiind preconizată lansarea acestuia până la finele anului 2025. Acest mecanism este în mod special relevant pentru întreprinderile mari și consorțiile care dispun de capital și capacitate tehnologică pentru proiecte la scară mare, dar poate stimula și apariția de parteneriate locale și regionale.

Totodată, proiectul menține și extinde posibilitatea accesării mecanismului de facturare netă, destinat prosumatorilor, inclusiv IMM-urilor și persoanelor fizice care doresc să instaleze capacități regenerabile pentru autoconsum. Aceasta contribuie la reducerea costurilor energetice, creșterea independenței energetice și implicarea activă a cetățenilor și a mediului privat în tranziția energetică. În special pentru IMM-uri, mecanismul oferă o soluție fezabilă de optimizare a cheltuielilor cu energia și de creștere a competitivității economice.

4.4. Impactul social

Proiectul de Hotărâre a Guvernului are un impact social semnificativ pozitiv, susținând o tranziție energetică echitabilă și durabilă, în beneficiul întregii populații și al instituțiilor sociale. Măsurile propuse sporesc accesul la energie curată, sprijină reducerea costurilor și stimulează participarea activă a cetățenilor, autorităților locale și investitorilor în dezvoltarea capacităților regenerabile.

Pe termen scurt și mediu, menținerea și extinderea mecanismului de facturare netă – aplicabil nu doar instalațiilor fotovoltaice, ci și celor eoliene și biogaz – permite prosumatorilor (gospodării, IMM-uri, instituții publice) să producă energie electrică din surse regenerabile și să o consume pentru propriile nevoi. La capitolul Beneficii pentru gospodării și bugete, putem descrie reducerea costurilor cu energia în speță producția proprie de energie din surse regenerabile reduce cantitatea de energie cumpărată din rețeaua națională, diminuând facturile lunare la electricitate. Alt factor important este combaterea sărăciei energetice și anume prin diminuarea costurilor, gospodăriile vulnerabile, precum și instituțiile sociale esențiale (școli, spitale, primării) pot alocă resurse financiare suplimentare pentru alte nevoi critice. Acest lucru reduce dependența de rețeaua națională, scade facturile lunare și contribuie direct la combaterea sărăciei energetice, mai ales în cazul gospodăriilor vulnerabile și al instituțiilor sociale (școli, spitale, primării). La fel cu o importanță majoră, putem menționa și beneficiile pentru sistemul energetic și anume prin consumul propriu și injectarea în rețea a surplusului, pot contribui la echilibrarea cererii și ofertei, diminuând stresul pe infrastructură. Energia produsă local reduce pierderile în rețea și riscurile de întreruperi, sporind stabilitatea și continuitatea alimentării cu energie electrică. Diversificarea surselor și creșterea participării prosumatorilor contribuie la o rețea mai rezilientă, cu o dependență redusă de importuri și surse convenționale vulnerabile. Utilizarea pe scară largă a surselor regenerabile reduce emisiile poluante, aliniindu-se cu angajamentele naționale și europene privind tranziția energetică.

Totodată, investițiile care vor fi atrase prin mecanismul de preț fix, în special pentru tehnologiile eoliene combinate cu stocare (170 MW) și unități dedicate exclusiv stocării (cca 22 MW), vor genera efecte

economice și sociale pozitive la nivel local și național. Acestea vor impulsiona crearea de noi locuri de muncă în sectoarele construcției, instalării și operării centralelor, vor dezvolta competențe profesionale și vor stimula furnizorii locali de bunuri și servicii. Implementarea acestor proiecte va avea un efect de multiplicare economică, în special în zonele rurale și mai puțin dezvoltate.

Pe termen lung, extinderea capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile contribuie la consolidarea securității energetice a țării, prin reducerea dependenței de sursele externe de energie electrică. Creșterea ponderii energiei produse intern, din surse regenerabile, va avea efecte directe asupra stabilizării și potențialei reduceri a prețurilor la energie, în beneficiul consumatorilor finali. De asemenea, diversificarea surselor și integrarea tehnologiilor moderne sporesc reziliența sistemului energetic, reducând vulnerabilitatea la șocuri externe.

4.5. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.6. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.7. . Impactul asupra mediului

Modificările propuse vor avea un impact semnificativ asupra mediului, contribuind direct la atingerea obiectivelor naționale și internaționale ale Republicii Moldova în domeniul energiei regenerabile și al reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. Implementarea mecanismului de facturare netă, tarif fix și preț fix va sprijini tranziția către surse de energie mai curate și sustenabile, favorizând dezvoltarea capacităților de producție din surse regenerabile, cum ar fi energia solară, eoliană dar și energia produsă din biogaz. Acest lucru va reduce dependența de sursele tradiționale de energie, care sunt mai poluante, contribuind astfel la îmbunătățirea calității aerului și la reducerea poluării atmosferice.

Conform Planului Național Integrat privind Energia și Clima 2025-2030, unul dintre obiectivele strategice ale Republicii Moldova este ca, până în 2030, 27% din consumul final de energie să provină din surse regenerabile. Modificările propuse vor juca un rol esențial în atingerea acestui obiectiv, încurajând investițiile în proiecte de energie verde, care vor sprijini dezvoltarea unui sistem energetic durabil și performant.

De asemenea, în concordanță cu acest plan, un alt obiectiv important este reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu 68,6%, sau nu mai mult de 9,1 milioane de tone CO₂ echivalent până în 2030 față de nivelul din 1990. Creșterea utilizării energiei regenerabile va contribui direct la acest obiectiv prin reducerea emisiilor generate de centralele pe combustibili fosili, sprijinind astfel protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice.

Dezvoltarea capacităților de producere a energiei electrice din surse eoliene contribuie esențial la reducerea impactului negativ asupra mediului. În condițiile Republicii Moldova, o capacitate instalată de 170 MW eolian generează anual circa 410.000 MWh de energie electrică, substituind energia produsă din surse convenționale, în special fosile.

Această producție regenerabilă permite evitarea emiterii a peste 330.000 tone echivalent CO₂ anual, în baza unui factor mediu de emisii de aproximativ 0,8 t CO₂/MWh pentru mixul energetic regional. Pe lângă dioxidul de carbon, sunt evitate și emisii de alți poluanți precum oxizi de azot (NO_x), oxizi de sulf (SO₂) și particule în suspensie (PM₁₀/PM_{2.5}), contribuind astfel la îmbunătățirea calității aerului și sănătății

publice.
Astfel, dezvoltarea sectorului eolian reprezintă nu doar un pas important în tranziția energetică, ci și o măsură concretă pentru protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice.
4.8. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul nu conține norme de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Proiectul nu conține norme de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul de inițiere a proiectului a fost plasat pe platforma web (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14743) în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.
7. Concluziile expertizelor
Urmează a fi supus expertizei juridice și anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2030, nu implică modificări la cadrul normativ existent.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31.12.2030, se atribuie Operatorilor Sistemelor de Distribuție, furnizorilor serviciului universal de energie electrică, furnizorului central de energie electrică și instituția publică care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și al promovării utilizării energiei din surse regenerabile.

Secretară de Stat

/semnat electronic/

Cristina PERETEATCU

